

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. अ. बहामनी काळातील सामाजिक, सांस्कृतिक आणि धार्मिक प्रेरणांतून साहित्याचे स्वरूप घडत गेले. चर्चा करा.

किंवा

आ. कालखंडाच्या अभ्यासामागील विविध सूत्रांचा आढावा घ्या.

२. अ. संत एकनाथांच्या वाङ्मयातील विविधता उदाहरणांसहित स्पष्ट करा.

किंवा

आ. टिपा लिहा.

१. रुक्मिणीस्वयंवर आख्यानकाव्याची भाषाशैली

२. 'भावार्थ रामायणा'चे स्वरूप

३. अ. मुक्तेश्वरांच्या वाङ्मयनिर्मिती मागील प्रेरणा स्पष्ट करा.

किंवा

आ. टिपा लिहा

१. मुक्तेश्वरांच्या संक्षिप्त रामायणाचे स्वरूप

२. मुक्तेश्वरांची स्फुट रचना

४. अ. संत तुकारामांच्या अभंगरचनेचे स्वरूप व विशेष सोदाहरण लिहा.

किंवा

आ. टिपा लिहा.

१. संत तुकारामांच्या अभंगवाणीतील प्रबोधन

२. संत तुकारामांच्या अभंगातील समाजदर्शन

५. अ. बहामनी काळातील अन्य धर्मियांच्या वाङ्मयीन प्रेरणांमागे स्वधर्माचा प्रसार ही मुख्य प्रेरणा होती. चर्चा करा.

किंवा

आ. टिपा लिहा.

१. दत्त संप्रदायाची वैशिष्ट्ये

२. दासोपंताची पासोडी

*****

M.A. (PART-II)

- MARATHI -

THEORY OF LITERATURE

(PAPER - IV) (JAN-2020)

वेळ: ३ तास

गुण : १००

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. अ) साहित्याच्या विविध परंपरांमधील ठळक साहित्य व्याख्या सांगून त्यांची चिकित्सा करा. २०
किंवा
ब) थोडक्यात टिपा लिहा.
१. कोलरिजचा कल्पनाशक्तीचा विचार
२. स्वच्छंदतावादाची वैशिष्ट्ये
२. अ) पाश्चात्य साहित्यशास्त्रातील प्रयोजन विचाराची सविस्तर मांडणी करा. २०
किंवा
ब) थोडक्यात टिपा लिहा.
१. वास्तववाद
२. रोमान याकोबसनचा भाषाविषयक विचार
३. अ) साहित्याच्या वर्गीकरणासंदर्भातील विविध भूमिकांची चिकित्सक मांडणी करा. २०
किंवा
ब) थोडक्यात टिपा लिहा.
१. सौंदर्यमूल्ये
२. कला आणि नीती
४. अ) भारतीय साहित्यशास्त्रातील प्रतिभाशक्तीच्या विचाराचा आढावा घ्या. २०
किंवा
ब) थोडक्यात टिपा लिहा.
१. साहित्यातील शैलीविचारामागील भूमिका
२. साहित्यकृतीची विविध अंगे
५. अ) साहित्याच्या मूल्यमापनाच्या बाबतीत जीवनवादी भूमिकेची सविस्तर मांडणी करा. २०
किंवा
ब) थोडक्यात टिपा लिहा.
१. साहित्य प्रकाराची श्रेणीव्यवस्था
२. वाङ्मयीन वाद ही संकल्पना

M.A. (PART-II)**- MARATHI -****APPLIED CRITICISM****(PAPER - VI) (JAN- 2020)****[3 Hours]****[Marks: 100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना:
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
  ३. प्रश्न क्र. ५ ला अंतर्गत पर्याय नाही.

१. अ) 'कोणत्याही साहित्यकृतीची समीक्षा करताना विविध समीक्षापद्धती वापरणे योग्य असते.' या विधानाचा सविस्तर परामर्श घ्या.

किंवा

१. आ) समीक्षेतील विविध टप्पे सांगून 'अर्थनिर्णयन' या घटकाविषयी लिहा.

२. अ) युंगने सांगितलेल्या आदिबंधाची संकल्पना स्पष्ट करून आदिबंधात्मक समीक्षापद्धतीचे सामर्थ्य व मर्यादा लिहा.

किंवा

२. आ) समाजशास्त्रीय समीक्षाविचाराची चिकित्सा करा.

३. अ) रूपवादी समीक्षापद्धतीचे सूत्र सांगून भाषाविषयक दृष्टिकोन विशद करा.

किंवा

३. आ) कोणत्याही दोन कवितांची रूपवादी समीक्षा करा.

१. तुझं माझं नाही - र. कृ. जोशी

२. नट - कुसुमाग्रज

३. आपण माणूस म्हणून जन्माला आलो - वसंत गुर्जर

४. गढी - नारायण कुलकर्णी कवठेकर

४. अ) मानसशास्त्रीय समीक्षाविचाराची सोदाहरण चिकित्सा करा.

किंवा

४. आ) 'सावित्री' या कादंबरीची रूपवादी अंगाने समीक्षा करा.

५. सतीश आळेकर लिखित 'महानिर्वाण' या नाटकाची मानसशास्त्रीय समीक्षादृष्टीने समीक्षा करा.

*****

M.A. (PART-II)**- MARATHI -****DALIT SAHITYA****(PAPER - VIII) (JAN- 2020)**

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १ अ) दलित साहित्याचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये विशद करा.
किंवा
ब) दलित साहित्य प्रवाहाचा इतर साहित्य प्रवाहाशी असलेला अनुबंध स्पष्ट करा.
- प्र. २ अ) 'सायरनचे शहर' या कवितासंग्रहातील कवितांचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
ब) एक प्रांजळ आत्मकथन म्हणून 'वाट तुडवताना' या आत्मकथनाचे परीक्षण करा.
- प्र. ३ अ) 'शूद्र' या कांदबरीचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये विशद करा.
किंवा
ब) डॉ. गंगाधर पानतावणे यांची दलित साहित्याविषयीची भूमिका विशद करा.
- प्र. ४ अ) 'परिव्राजक' या कथासंग्रहाचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
किंवा
ब) 'निब्बाण' या नाटकातील संघर्षाचे रूपे साधार स्पष्ट करा.
- प्र. ५ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
अ) 'सायरनचे शहर' मधील प्रतिकात्मता.
ब) पत्रकार उत्तम कांबळे.
क) परिव्राजक मधील सांस्कृतिक संघर्ष.
ड) 'शूद्र' कांदबरीतील अस्पृश्यता.

*****

M.A. (PART-II)**- MARATHI -****LOK SAHITYA****(PAPER - VIII) (JAN-2020)****(3 Hours)****(Total Marks : 100)**

सूचना :

१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. अ) "लोकसाहित्याचा अभ्यास म्हणजे संस्कृतीच्या अभिसरणाचा अभ्यास होय" या दुर्गाबाई भागवत यांच्या विधानाच्या आधारे लोकसाहित्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

आ) लोकसाहित्यातील 'लोक' आणि 'लोकमानस' या संकल्पना स्पष्ट करून दोन्हीमधील अनुबंध सांगा.

२. अ) 'लोकगीतातून मानवी जीवनानुभूतीचा आविष्कार झालेला असतो' हे विधान साधार स्पष्ट करा.

किंवा

आ) दंडार व तमाशा या लोकनाट्य प्रकाराचे स्वरूप विशद करून लोकजीवनातील त्यांचे महत्व सांगा.

३. अ) लोककथेच्या विविध प्रकारांची चर्चा करून लोकजीवनातील लोककथेचे स्थान स्पष्ट करा.

किंवा

आ) 'लोककथा' प्रकाराचे स्वरूप विशेष स्पष्ट करून त्याआधारे 'मराठी लोककथा'चे परीक्षण करा.

४. अ) 'रानभूल' हे नाटक आदिवासींच्या वेदनांचा शोध घेते' हे विधान स्पष्ट करा.

किंवा

आ) आदिवासी नाटक म्हणून, 'रानभूल'चे परीक्षण करा.

५. अ) कोळीसमाजाच्या वैशिष्ट्यपूर्ण धारणा आणि लोकोचार, लोकमानसातील पारंपरिक 'कोळीगीते'च्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

आ) 'लोकमानसातील पारंपरिक कोळीगीते'मधून सागर संस्कृतीचे दर्शन कसे घडते?

*****